

Priebeh adaptácie začínajúcich učiteľov základných škôl na Slovensku

Marián Valent

Metodicko-pedagogické centrum
Regionálne pracovisko Banská Bystrica

Centrum školského managementu, EFEKTIVITA VZDĚLÁVÁNÍ, 22. 4. 2016

Východiská

- Zákon NR SR č.317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŠ SR č.445/2009 Z.z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov
- Smernica č. 19/2009-R z 20. októbra 2009, ktorou sa vydáva Rámcový program adaptačného vzdelávania. č. CD -2009-38211/41941-1:09
- Výsledky výskumnej sondy v základných školách

Adaptačné vzdelávanie (§ 36 zákona)

- Cieľ - získanie profesijných kompetencií potrebných na výkon činností samostatného pedagogického zamestnanca, ktoré nemožno získať absolvovaním štúdia
- vzdelávací program adaptačného vzdelávania - zamestnávateľ
- ukončuje sa záverečným pohovorom a otvorenou hodinou pred trojčlennou skúšobnou komisiou.
- lehota dvoch rokov

Adaptačné vzdelávanie (§ 5 vyhlášky)

- pod dohľadom uvádzajúceho pedagogického zamestnanca
- otvorená hodina - 10 dní pred jej realizáciou
- pohovor:
 - znalosť všeobecne záväzných právnych predpisov, rezortných predpisov,
 - znalosť dokumentácie súvisiacej s výkonom pedagogickej činnosti, vnútorných predpisov zamestnávateľa a ostatnej dokumentácie zamestnávateľa

Program adaptačného vzdelávania (smernica)

1. Názov programu adaptačného vzdelávania
2. Ciele programu adaptačného vzdelávania
3. Obsah programu adaptačného vzdelávania
4. Rozsah programu adaptačného vzdelávania
5. Spôsob ukončenia a požiadavky na ukončenie adaptačného vzdelávania
6. Personálne zabezpečenie programu adaptačného vzdelávania
7. Termín ukončenia adaptačného vzdelávania
8. Príloha: Záznam o adaptačnom vzdelávaní pedagogického/odborného zamestnanca

Výskumná sonda

- *Ako prebieha adaptačný proces začínajúceho učiteľa základnej školy?*
- Zistiť ako prebiehal adaptačný proces začínajúceho učiteľa základnej školy z pohľadu jeho priamych aktérov a na základe teoretických východísk a zistení nášho skúmania navrhnúť odporúčania pre adaptáciu začínajúceho učiteľa základnej školy.
- vzorka - 9 respondentov z troch škôl
- metódy: pološtruktúrovaný rozhovor a analýza dokumentov

Otázky

- Ako prebiehala tvorba programu adaptačného vzdelávania (ďalej „APV“)?
- Ako sa adaptačné vzdelávanie odlišovalo od naplánovaného APV?
- Ako bol APV ukončený?
- Ako prebiehalo hodnotenie APV a odporúčania pre ďalšieho ZU na škole?
- Bolo spracovanie dokumentov v súlade s právnymi predpismi?

Dobrá prax

- posadenie ZU spoločne s UU do kabinetu - umožní dennodenný viacnásobný kontakt, počas ktorého je možné operatívne riešiť vzniknuté situácie;
- ak vznikne náročnejší výchovný problém - uskutočniť komunitu triedy spoločne so ZU ako účastníkom a iným mediátorom, napr. ZRŠ;
- poskytnutie mapky školy pre začínajúceho učiteľa;
- dať možnosť ZU vybrať si tému otvorenej hodiny

Podnety zo zistení (1)

- spolupodieľanie všetkých aktérov adaptácie na tvorbe APV;
- vzájomné hospitácie začínajúceho a uvádzajúceho učiteľa;
- vzdelávanie pre začínajúceho učiteľa:
 - diagnostika žiakov,
 - zvládanie záťažových a konfliktných situácií so žiakmi a
 - príprava na rolu triedneho učiteľa;
- zapracovanie uskutočňovaných zmien do APV;
- príprava uvádzajúcich učiteľov - interné alebo špecializačné;

Podnety zo zistení (2)

- koordinácia a monitoring priebehu APV;
- podpora a pomoc začínajúcemu aj uvádzajúcemu učiteľovi;
- predpísané dokumenty APV so všetkými povinnými časťami;
- zabezpečenie súladu cieľov a obsahu APV;
- spracovanie tém hodnotiaceho pohovoru;
- spracovanie kritérií a indikátorov hodnotenia.

Zhrnutie

- náročný proces
- majú svoje vlastné predstavy jeho priebehu
- administratívna, resp. byrokratická zát'až
- strata poznatkov a skúsenosti z adaptačného procesu začínajúceho učiteľa

Ďakujem za pozornosť!

Kontaktné údaje:

Marián Valent, marian.valent@mpc-edu.sk
RP MPC BB, Horná 97, 975 46 Banská Bystrica